

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

КАФЕДРА ГІДРОЛОГІЇ ТА ГІДРОЕКОЛОГІЇ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

з підготовки та оформлення магістерських робіт
зі спеціальності 103 – Науки про Землю
(ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА «ГІДРОЛОГІЯ»)

Київ 2018

Методичні вказівки з підготовки та оформлення магістерських робіт зі спеціальності 103 – Науки про Землю (освітньо-наукова програма «Гідрологія») / В.В. Гребінь, О.І. Лук'янець – ТОВ «Фонд К-2», 2018. – 42 с.

*Рекомендовано до друку вченою радою географічного факультету
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол №2 від 17 вересня 2018 року)*

Рецензенти:

Олійник Я.Б., д-р. екон. наук, проф., декан географічного факультету
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Ободовський О.Г., д-р. географ. наук, проф., професор кафедри гідрології та
гідроекології географічного факультету Київського національного
університету імені Тараса Шевченка

Узагальнено основні вимоги та практичні рекомендації щодо підготовки оформлення та захисту магістерських робіт за спеціальністю 103 – Науки про Землю.

Висвітлені базові положення щодо вибору теми магістерської роботи та порядку її затвердження, структури та оформлення, виконання та процедури захисту.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ.....	8
2. СТРУКТУРА МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА ЇЇ СКЛАДОВИХ.....	9
2.1. Структурні елементи.....	9
2.2. Композиція наукової роботи. Вимоги до структурних елементів.....	9
2.2.1. Титульний аркуш.....	9
2.2.2. Зміст	10
2.2.3. Перелік умовних позначень	10
2.2.4. Вступ	10
2.2.5. Розділи основної частини.....	13
2.2.6. Висновки до кожного розділу.....	14
2.2.7. Загальні висновки.....	14
2.2.8. Список використаних джерел.....	14
2.2.9. Додатки	15
2.3. Рубрикація тексту наукової роботи.....	15
2.4. Прийоми викладення наукових матеріалів та результатів.....	16
2.5. Мова і стиль наукової роботи.....	16
3. ПРАВИЛА ТА ТЕХНИЧНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ НАУКОВОЇ РОБОТИ	18
3.1 Загальні вимоги.....	18
3.2. Нумерація та правила оформлення тексту.....	18
3.3. Оформлення та нумерація ілюстрації.....	20
3.4. Оформлення та нумерація таблиць.....	21
3.5. Оформлення формул і рівнянь.....	23
3.6. Оформлення картографічного матеріалу.....	24
3.7. Оформлення списку використаних джерел.....	25
3.8. Загальні правила цитування та посилання на використані джерела.....	25
3.9. Оформлення додатків.....	27
4. ПРИКЛАДИ (ЗРАЗКИ) ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОГО АРКУША, ЗМІСТУ, РОЗДІЛІВ, ПІДРОЗДІЛІВ ТА ПУНКТІВ, ІЛЮСТРАЦІЙ, ФОРМУЛ, ТАБЛИЦЬ, СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	29
5.ОЦІНКА МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ.....	41

ВСТУП

Підготовка магістра за спеціальністю 103 – Науки про Землю (освітньо-наукова програма «Гідрологія») у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка вимагає від студента проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Згідно Закону України про вищу освіту (2014 р., з поправками внесеними згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017 р.) «другий (магістерський) рівень вищої освіти відповідає восьмому рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою поглиблених теоретичних та/або практичних знань, умінь, навичок за обраною спеціальністю (чи спеціалізацією), загальних засад методології наукової та/або професійної діяльності, інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності».

Магістерська дипломна робота – це самостійна науково-дослідна робота кваліфікаційного характеру, яка готується з метою публічного захисту й отримання академічного рівня магістра.

Виконання, оформлення та захист магістерської роботи передбачено як частина навчального процесу за освітньою програмою і однією з форм атестації випускників для отримання відповідної кваліфікації.

Атестація (здобувачів освіти) – встановлення відповідності засвоєних здобувачами освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам відповідних стандартів освіти.

Кваліфікація – визнана уповноваженим суб'єктом та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей (результатів навчання).

Кваліфікації за обсягом класифікуються на повні та часткові, за змістом – на освітні та професійні.

Кваліфікація вважається *повною* в разі здобуття особою повного переліку компетентностей відповідного рівня Національної рамки кваліфікацій, що визначені відповідним стандартом. Кваліфікація вважається *частковою* в разі здобуття особою частини компетентностей відповідного рівня Національної рамки кваліфікацій, що визначені відповідним стандартом.

Освітня кваліфікація – це визнана закладом освіти чи іншим уповноваженим суб'єктом освітньої діяльності та засвідчена відповідним документом про освіту сукупність встановлених стандартом освіти та здобутих особою результатів навчання (компетентностей);

Освітня (освітньо-професійна, освітньо-наукова) програма – єдиний комплекс освітніх компонентів (предметів вивчення, дисциплін, індивідуальних завдань, контрольних заходів тощо), спланованих та організованих для досягнення визначених результатів навчання. На рівнях вищої освіти освітня програма визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти.

Професійна кваліфікація – це визнана кваліфікаційним центром, суб'єктом освітньої діяльності, іншим уповноваженим суб'єктом та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей (результатів навчання), що дозволяють виконувати певний вид роботи або здійснювати професійну діяльність.

Назва магістерської роботи має відповідати обраній спеціальності та суті розв'язаної наукової проблеми (завдання), вказувати на мету наукового дослідження і його завершеність.

Метою написання кваліфікаційної роботи є поглиблення теоретичних і практичних знань, виявлення та розширення нових, уміння застосовувати їх при вирішенні конкретних наукових та прикладних завдань, формулювання висновків, власних аргументованих пропозицій, критичних оцінок та практичних рекомендацій.

Кваліфікаційна робота повинна свідчити про опанування магістром системи загальнонаукових, спеціальних та професійних знань і методик дослідження, володіння відповідними компетентностями, необхідними для наукової та практичної діяльності, а випускник продемонструвати свій науково-теоретичний рівень, який показує набуті теоретичні знання та практичні навички, свою здатність до професійної діяльності, уміння самостійно здійснювати науковий пошук і виконувати конкретні прикладні завдання. Тобто, магістерська робота, з одного боку, має узагальнюючий характер, як своєрідний підсумок підготовки магістра, а з іншого – вона є самостійним оригінальним науковим дослідженням магістра, що має практичний інтерес для відповідних установ, організацій або підприємств.

Магістерська робота має творчий характер і потенційно передбачає авторське бачення проблеми, можливостей її дослідження та розв'язання. Кваліфікаційна робота готується студентом особисто. Нові наукові результати і положення, вміщені в ній, мають витримати своєрідний іспит під час публічного захисту.

Для повного, всебічного й глибокого дослідження кваліфікаційна робота повинна містити в собі обговорення наступних головних аспектів, важливих не тільки в рамках гідрології, але й у всіх науках про Землю:

1. *Географічний* (узагальнення й систематизація умов та особливостей формування стоку й інших гідрологічних процесів і явищ в межах певних ландшафтів, природних зон і конкретних територій).
2. *Вимірювальний* (прилади й способи виміру досліджуваних величин).
3. *Експериментальний* (проведення експериментів і спостережень).
4. *Методологічний* (взаємозв'язок, вибірковість, доказовість методів, прийомів і підходів).
5. *Змістовний*:
 - *фізичний* (опис гідрологічних процесів і явищ і їхньої залежності від універсальних законів природи);
 - *хімічний* (опис гідрологічних, гідрохімічних процесів і забруднення з урахуванням кругообіг хімічних елементів і речовин);
 - *біологічний* (опис гідрологічних, біохімічних і біологічних процесів в екосистемах).
6. *Математичний*:
 - *детермінований* (способи опису гідрологічних процесів і явищ);
 - *ймовірнісний* (способи опису випадкових гідрологічних величин, процесів і полів).
7. *Прикладний*:
 - *розрахунковий* (орієнтація методів гідрології для потреб будівельного й екологічного проектування);
 - *прогностичний* (використання гідрологічних моделей для екстраполяції гідрологічних процесів у майбутнє);
 - *соціологічний* (сприйняття й реалізація гідрологічних ідей).
8. *Історичний* (реставрація гідрологічного минулого й прогнози майбутнього, історія гідрології).
9. *Екологічний* (специфічна орієнтація можливостей гідрології в рішенні завдань охорони навколишнього середовища).
10. *Лексико-стилістичний* (наукова гідрологічна термінологія, переклади гідрологічної літератури, словниковий запас мови й стиль викладу тексту наукової роботи в області гідрології).

На підготовку магістерської роботи передбачено 7 кредитів ECTS, (210 годин у вигляді самостійної роботи – IV навчальний семестр, II курс навчання в магістратурі).

До публічного захисту допускаються кваліфікаційні роботи, які пройшли перевірку на плагіат та оприлюднені на офіційному сайті закладу

вищої освіти або його підрозділу, або у репозитарії закладу вищої освіти, обов'язково містять відгук наукового керівника (про відповідність магістерської роботи вимогам до її написання та оформлення й рекомендацію до публічного захисту) та незалежне зовнішнє експертне рецензування.

Публічний захист кваліфікаційної роботи відбувається на засіданні Екзаменаційної комісії (ЕК) у вигляді особистої доповіді випускника (до 10 хв.) з демонстрацією (презентацією) основних отриманих результатів свого дослідження.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

При підготовці та оформленні магістерських робіт треба дотримуватися принципів академічної доброчесності (Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, 2018).

Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Академічна доброчесність — поняття, що базується на 6 простих та зрозумілих цінностях: чесність, довіра, справедливість, повага, відповідальність та відвага. Повага до власної думки починається з поваги до думок інших, а повага до власного тексту — з поваги до чужих.

Порушенням академічної доброчесності вважається: *академічний плагіат, фабрикація (фальсифікація), обман, списування, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.*

Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства. Формою академічного плагіату є *самоплагіат*, що полягає у відтворенні (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових.

Фабрикація – фальсифікація результатів досліджень, посилань, або будь-яких інших даних, що стосуються освітнього процесу.

Обман – надання завідомо неправдивої інформації стосовно власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу.

Списування – використання без відповідного дозволу зовнішніх джерел інформації під час оцінювання результатів навчання.

Хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна чи послуг матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної вигоди в освітньому процесі.

Оцінка – будь-яка кількісна або якісна міра на основі визначених критеріїв, які використовуються для визначення рівня опанованих результатів навчання окремої навчальної дисципліни або освітньої/навчальної програми в цілому. **Необ'єктивне оцінювання** – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

2. СТРУКТУРА МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА ЇЇ СКЛАДОВИХ

2.1. Структурні елементи

Магістерська робота повинна містити наступні структурні елементи:

- титульний аркуш;
- зміст;
- перелік умовних позначень (за необхідності);
- вступ;
- розділи основної частини;
- висновки до кожного розділу;
- загальні висновки;
- список використаних джерел;
- додатки

Обсяг основного тексту магістерської роботи має становити 50-70 сторінок.

2.2. Композиція наукової роботи. Вимоги до структурних елементів

Магістерська робота є кваліфікаційною роботою – її оцінюють не тільки за теоретичною науковою цінністю, актуальністю теми і прикладною значущістю отриманих результатів, а й за рівнем загальнометодичної підготовки, що передусім відображається в її композиції.

Автор вільний обирати такий порядок подання наукових матеріалів, який, на його погляд, найкраще, найпереконливіше розкриє його творчий задум, а їх розміщення відповідатиме внутрішньому логічному зв'язку етапів дослідження.

2.2.1. Титульний аркуш. Титульний аркуш повинен містити:

- назву Міністерства, якому підпорядкований навчальний заклад (*Міністерство освіти і науки України*);
- найменування вищого навчального закладу й кафедри, де виконано кваліфікаційну роботу (*Київський національний університет імені Тараса Шевченка, кафедра гідрології та гідроекології*);
- прізвище, ім'я, по батькові автора магістерської роботи;
- назву роботи;

- шифр і найменування спеціальності (*спеціальність: 103 Науки про Землю*);
- освітній ступінь, на який претендує студент (*магістр*);
- прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, учене звання наукового керівника та (за необхідності) консультанта;
- номер і дату протоколу засідання кафедри гідрології та гідроекології, за яким роботу рекомендовано до публічного захисту;
- підпис завідувача кафедри гідрології та гідроекології;
- місто й рік (*Київ -20XX*).

На титульному аркуші роботи зазначають «На правах рукопису». Зразок титульної сторінки розміщено в розділі 4.

2.2.2. Зміст. Зміст містить найменування та номери початкових сторінок вступу, усіх розділів, підрозділів і пунктів, висновків, списку використаних джерел, додатків (зразок подано в розділі 4).

Кожен розділ повинен містити підрозділи (як мінімум – 2). Номер підрозділу складається з номера розділу та порядкового номера підрозділу. Пункти виділяють у разі потреби. Приклад фрагмента змісту з виокремленням розділів, підрозділів та пунктів розміщено в розділі 4.

Нумерація розділів, підрозділів та пунктів здійснюється арабськими цифрами.

Зміст зручно оформляти у вигляді таблиці з двох стовпчиків, один із яких містить назви розділів, підрозділів, пунктів, а інший – нумерацію сторінок. При цьому зовнішні межі (рамки) таблиці не відображають.

2.2.3. Перелік умовних позначень. Перелік умовних позначень (*символів, одиниць, скорочень і термінів*) складається за необхідності і подають у магістерській роботі окремим списком перед вступом.

2.2.4. Вступ. У вступі до магістерської роботи обґрунтовують сутність і стан наукової проблеми (завдання), її значущість, підстави й вихідні дані для розроблення теми, обґрунтування необхідності проведення дослідження.

Загальну характеристику роботи у вступі подають у такій послідовності:

- актуальність обраної теми;
- мета й завдання дослідження;
- об'єкт і предмет дослідження;
- вихідні дані (або матеріали) та обраний метод (або методи) дослідження;
- наукова новизна (або наукова цінність) отриманих результатів;

- практичне значення отриманих результатів з окресленням положень, що винесені на захист;
- апробація результатів роботи та публікації (якщо є);
- структура й обсяг роботи.

Обсяг вступу не повинен перевищувати 2–3 сторінки.

Актуальність обраної теми – обов'язкова вимога до будь-якої наукової роботи. Вміння обрати тему, правильно її зрозуміти й оцінити з точки зору своєчасності, прикладної й соціальної значущості характеризує наукову зрілість і професійну підготовку автора роботи. Для з'ясування актуальності розроблення обраної теми складається короткий *огляд літератури*, з якого можна зробити висновок, що дана тема ще не розкрита (або розкрита лише частково чи не в тому аспекті) і тому потребує подальшого розроблення. Огляд літератури за темою засвідчує ґрунтовне ознайомлення студента зі спеціальною літературою, його вміння систематизувати джерела, критично їх розглядати, виділяти суттєве, оцінювати зроблене раніше іншими дослідниками, визначати головне у сучасному стані вивчення теми та доцільність своєї роботи для розвитку гідрологічної науки.

Мета й завдання дослідження. Від формулювання актуальності наукової проблеми і доведення, що частина цієї проблеми, котра є темою представленої магістерської роботи, ще не розроблена і не висвітлена у спеціальній літературі, переходять до формулювання *мети дослідження*, а також зазначення конкретних *завдань*, які вирішуватимуться відповідно до визначеної мети.

Мета – це кінцевий науковий результат, якого прагне досягти автор роботи у процесі власного дослідження. Не слід формулювати мету як «дослідження (дослідити)...», «вивчення (вивчити)...», «аналіз (проаналізувати)...», тому що такі формулювання вказують не на саму мету, а на засіб її досягнення. Краще використовувати слова «з'ясування (з'ясувати)...», «визначення (визначити)...», «встановлення (встановити)...», «прогноз (спрогнозувати)...» тощо.

Завдання – це конкретні способи, засоби досягнення поставленої мети. Під час визначення завдань дослідження потрібно враховувати, що узагальнене формулювання цих завдань і складе зміст розділів та підрозділів магістерської роботи. Тому слід розділити наукове дослідження на основні етапи й, відповідно до їх змісту, сформулювати завдання магістерської роботи. Кожному етапу зазвичай присвячується окреме завдання. У переліку виконуваних завдань потрібно виділяти найбільші без їх дроблення на дрібніші. Формулювання завдань зазвичай починають зі слів «вивчити...», «описати...», «охарактеризувати...», «дослідити...», «з'ясувати...»,

«виявити...», «уточнити й доповнити...», «систематизувати...», «проаналізувати...», «обґрунтувати...», «отримати залежності...» тощо.

Обов'язковим елементом вступу є визначення *об'єкта і предмета дослідження*.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію. Об'єктом у методології досліджень прийнято вважати будь-яку частину або форму існування реальної дійсності (річ, тіло, середовище, процес, явище, структуру, зв'язки, відношення, властивості тощо, а також будь-які їхні комбінації, поєднання або комплекси), для вивчення яких людина (суб'єкт) змушена вдаватися до цілеспрямованих науково-пізнавальних дій.

Предмет дослідження міститься в межах об'єкта, це певна частина чи аспект об'єкта, які безпосередньо досліджуються. Об'єкт і предмет співвідносяться як загальне й часткове. В об'єкті виділяється та його частина, яка й стане предметом дослідження.

Вихідні дані (або матеріали) та обраний метод (або методи) дослідження. Основними видами джерел інформації в магістерській роботі можуть бути текстові виклади; різні документи; статистичні дані; дані спостережень на гідрологічних постах та метеорологічних станціях; картографічні матеріали та інші графічні зображення; аерофотознімки й космічні знімки. Місцем накопичення й зберігання цих матеріалів слугують переважно бібліотеки, архіви, відповідні міністерства, відомства й різні установи та підприємства. Великі можливості для отримання актуальної географічної та гідрометеорологічної інформації надає Інтернет. Дані, що містяться тут, є актуальними, постійно оновлюються, проте їх потрібно перевіряти, враховуючи, що іноді має місце недостовірність інформації, яка подається.

Метод - це система принципів, вимог, правил, керуючись якими дослідник може досягти поставленої мети. Володіння методом означає знання того, яким чином, в якій послідовності здійснювати ті чи інші дії для вирішення тих чи інших завдань.

Метод (або методи) дослідження - це деяка специфічна процедура, що складається з певних дій або операцій, за допомогою яких здобувається й обґрунтовується нове знання в науці. Методи дослідження логічно випливають з *робочої гіпотези*, в якій автор має сформулювати підходи до досліджуваної проблеми. Більшість досліджень проводять із застосуванням загальнонаукових методів: синтезу, аналізу, індукції, дедукції, спостереження, абстрагування, систематизації, узагальнення в комплексі із сучасними методами, серед яких, наприклад, системний аналіз і синтез, моделювання тощо. Крім того, використовують спеціальні методи, а саме: історичний,

порівняльно-географічний, гідролого-генетичний, математико-статистичний, ймовірнісний, картографічний, геоінформаційний, детермінованого та стохастичного моделювання гідрологічних процесів та явищ, експедиційні дослідження тощо.

У наукової новизні (або наукової цінності) отриманих результатів подають коротку інформацію про нові наукові положення, запропоновані автором особисто, відмінність одержаних результатів від відомих раніше. Для опису ступеня новизни застосовують наступні словосполучення: «вперше визначено...», «удосконалено підхід...», «дістало подальший розвиток...», «запропоновано нову систему ...», тощо.

Практичне значення одержаних результатів. Потрібно надати відомості про використання результатів роботи або рекомендації щодо їх застосування в прикладній гідрології чи при викладанні, теоретичного або практичного навчального курсу. Стисло повідомляють про впровадження результатів дослідження, назвавши організації, у яких здійснено (або можливе здійснення) такої реалізації.

Апробація результатів роботи та публікації у вступі подаються, якщо автор магістерської роботи брав участь у наукових студентських конференціях, семінарах, та має цьому підтвердження (опубліковані тези, статті або програма конференції за темою роботи, у якій студент брав участь). Потрібно зазначити загальну кількість конференцій/семінарів, їх назву, рік і місце проведення, а також указати кількість публікацій із теми магістерської роботи: «Основні результати магістерської роботи представлено на науково-практичній конференції (конференціях)...., конкурсі студентських робіт...., науковому семінарі... тощо. За темою магістерської роботи опубліковано...(кількість) статей».

На завершення вступу доцільно подати **структуру й обсяг наукової роботи**, тобто навести перелік її структурних елементів і обґрунтувати послідовність їх розміщення: «Магістерська робота складається зі вступу, ... (кількість) розділів, висновків, списку використаних джерел (... (кількість) позицій), ... (кількість) додатків. Обсяг основної частини дослідження (від першої сторінки до закінчення висновків) –....(кількість) сторінок».

2.2.5. Розділи основної частини. Основна частина роботи складається з розділів (обов'язково), підрозділів (обов'язково), пунктів та підпунктів (за потреби). Структура основної частини роботи повинна розкривати реалізацію завдань магістерської роботи.

У розділах основної частини наукової роботи докладно розглядають теоретичні положення, поняттєво-категоріальний апарат, методдику і техніку

дослідження та узагальнюють результати. Всі несуттєві для розв'язання наукового завдання матеріали виносять у додатки.

2.2.6. Висновки до кожного розділу. Кожен розділ наукової роботи закінчують короткими висновками обсягом до 1 сторінки.

Висновки до розділів *теоретичної частини* повинні містити: коротку сутність результату з цифрами і фактами; формулювання новизни результату; обґрунтування достовірності результату; пояснення практичної цінності результату. Висновки до розділів *аналітичної частини* становлять: коротку сутність отриманого результату з цифрами та фактами; характеристику новизни отриманого результату; його практичну цінність.

2.2.7. Загальні висновки. Загальні висновки наукової роботи є синтезом проведеного дослідження. Цей синтез — послідовне, логічне викладення отриманих підсумкових результатів та їх співвідношення із загальною метою і конкретними завданнями, поставленими та сформульованими у вступі. Тут міститься так зване «вивідне» знання, яке є новим стосовно вихідного знання. Саме воно виноситься на обговорення й оцінку наукової громадськості при публічному захисті наукової роботи.

Прикінцева частина загальних висновків передбачає також узагальнену підсумкову оцінку виконаної роботи. Причому потрібно зазначити не лише позитивне, що вдалося виявити в результаті вивчення теми, але й хиби та проблеми, а також конкретні рекомендації щодо їх усунення, що демонструє рівень професійної зрілості та наукової кваліфікації її автора. У висновки можна винести й практичні пропозиції, котрі повинні обов'язково впливати з кола робіт, проведених особисто студентом і впроваджених на виробництві. Це підвищує цінність проведених досліджень.

2.2.8. Список використаних джерел. Після загальних висновків заведено вміщувати *бібліографічний список використаних джерел* — одну із суттєвих частин наукової роботи, що відтворює самостійну творчу роботу здобувача магістерського диплому і демонструє ступінь фундаментальності проведеного дослідження.

Студент зобов'язаний посилатися на джерела, з котрих у науковій роботі використано матеріали, окремі результати, ідеї чи висновки для розкриття власних проблемних питань, виконання поставлених завдань. Такі посилання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність цитування певних наукових робіт, повідомляють необхідну інформацію про них, допомагають з'ясувати їх зміст, мову тексту, обсяг. Посилатися слід на останні

видання творів. Більш ранні видання можна зазначати лише в тих випадках, коли в них наявний матеріал, який не ввійшов до останнього видання.

Список використаних джерел рекомендується розміщувати в порядку згадування їх у тексті за наскрізною нумерацією або за абеткою: спочатку джерела, написані кирилицею, потім - латиницею. Не варто вводити до бібліографічного списку праці, на які немає посилання у тексті наукової роботи і які фактично не були використані.

Список використаних джерел до магістерської роботи повинен складати не менше 30 найменувань.

2.2.9. Додатки. Допоміжні або додаткові матеріали, що переобтяжують текст основної частини наукової роботи, але потрібні для повноти її сприйняття, доцільно виносити у *додатки*.

У Додатки можна виносити інструкції та методики, окремі положення з інструкцій і правил; опис алгоритму оцінювання чи дій або блок-схеми, які відображають процес дослідження; програмні розв'язання задач на ЕОМ, що розроблені в процесі виконання наукової роботи; вихідні дані та первинні статистичні матеріали, що мають допоміжний характер та які зведено в оригінальні таблиці чи узагальнено у вигляді графіків (залежностей); копії документів, витяги із звітних матеріалів, виробничі плани і програми; списки досліджуваних об'єктів; ілюстрації допоміжного характеру (діаграми, схеми, графіки, картосхеми, фрагменти карт, фотоілюстрації та ін.) протоколи і акти випробувань, впровадження тощо.

2.3. Рубрикація тексту наукової роботи

Поділ наукової роботи на складові частини, що віддзеркалює схему наукового дослідження і передбачає чіткий поділ рукопису на окремі логічні співвідпорядковані частини називається *рубрикацією тексту*.

Найпростішою рубрикою є *абзац* – відступ управо на початковому рядку кожної частини тексту. Абзац, як відомо, не має визначених меж. Його найчастіше розглядають як композиційний прийом для об'єднання кількох речень, що відображають певну думку в тексті, надають їй довершеного характеру та полегшують сприйняття тексту. У кожному абзаці треба дотримуватися систематичності та послідовності викладу фактів, внутрішньої логіки їх висвітлення, яка значною мірою визначається характером тексту.

Заголовки розділів, і підрозділів і пунктів наукової роботи повинні точно відображати зміст викладеного в них тексту. Вони не можуть скорочувати або розширювати обсяг закладеної смислової інформації. Не рекомендується до

заголовків включати слова на позначення загальних понять, вузькоспеціальних або місцевих термінів, скорочені слова й аббревіатури, математичні формули. Кожен заголовок у науковому тексті має бути якомога коротшим. Чим коротший заголовок, тим він ширший за своїм змістом.

2.4. Прийоми викладення наукових матеріалів та результатів

Перед тим, як переходити до остаточної обробки чорнового рукопису наукової роботи, корисно обговорити основні положення його змісту з науковим керівником.

Коли макет чорнового рукопису готовий, всі потрібні матеріали зібрано, зроблено необхідні розрахунки та узагальнення, є схвалення наукового керівника, починається детальне шліфування тексту рукопису.

При опрацюванні здобувачем *остаточного варіанту рукопису* перевіряються і критично оцінюються кожне слово, речення, кожен висновок, формула, графічна залежність, таблиця. Студент ще раз перевіряє, наскільки назва його роботи та назви розділів і підрозділів відповідають їх змісту, уточнює композицію наукової роботи та їх рубрикацію. Доцільно також ще раз перевірити переконливість аргументів на захист своїх наукових положень.

2.5. Мова і стиль наукової роботи

Мовно-стилістична культура наукової роботи найкраще виявляє загальну культуру її автора. Оскільки наукова робота є насамперед кваліфікаційною працею, її мові і стилю слід приділити серйозну увагу.

Мова і стиль наукової роботи як частина писемної наукової мови склалися під впливом так званого академічного етикету, сутністю якого є інтерпретація власної та запозичених точок зору з метою обґрунтування наукової істини, виявленої унаслідок дослідження фактів дійсності..

Для наукового тексту характерні смислова завершеність, цілісність і пов'язаність. Найважливіший засіб вираження логічних зв'язків – це спеціальні функціонально-синтаксичні засоби, що вказують на

- *послідовність розвитку думки* («спочатку», «насамперед», «потім», «поперше», «по-друге», «отже» тощо);
- *заперечення* («проте», «тимчасом», «але», «тоді як», «аж ніяк» тощо);
- *причинно-наслідкові відношення* («таким чином», «тому», «завдяки цьому», «відповідно до цього», «внаслідок цього», «крім того», «до того ж»);

- *перехід від однієї думки до іншої* («раніше ніж перейти до...», «звернімося до...», «розглянемо, зупинимось на...», «розглянувши...», «перейдемо до...», «треба зупинитися на...», «варто розглянути...» тощо);
- *результат, висновок* («отже», «значить», «як висновок», «на закінчення зазначимо», «все сказане дає змогу зробити висновок», «підсумовуючи», «слід сказати...» тощо).

Емоційні мовні елементи в науковій роботі не відіграють особливої ролі, тому що на рівні цілого тексту для наукової мови основною прикметою є цілеспрямованість і прагматизм. Це зумовлює і точність їх словесного вияву, і, таким чином, використання *спеціальної термінології*. Завдяки спеціальним термінам стає можливим у стислій та зрозумілої формі давати розгорнуті визначення і характеристики наукових фактів, понять, процесів, явищ.

Не можна довільно змішувати в одному тексті різну термінологію, пам'ятаючи, що кожна галузь науки має свою, притаманну тільки їй термінологічну систему.

3. ПРАВИЛА ТА ТЕХНІЧНІ ВИМОГИ ОФОРМЛЕННЯ НАУКОВОЇ РОБОТИ

3.1 Загальні вимоги

Магістерську роботу друкують за допомогою принтера на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (розмір 210×297 мм). Таблиці та ілюстрації можна подавати на аркушах формату А3 (розмір 297 × 420 мм), відповідно згорнутих до формату А4.

Основними технічними вимогами до тексту є:

- шрифт: Times New Roman;
- розмір шрифту: 14 (12 – у таблицях);
- міжрядковий інтервал: 1,5 пт (1,0 пт – у таблицях);
- поля: ліве – 30 мм, верхнє, нижнє – 20 мм, праве – 10 мм;
- абзацний відступ: 1,25 мм.

У тексті потрібно дотримуватися рівномірної щільності, контрастності та чіткості зображення впродовж усього документа.

Друкарські помилки, описки і графічні неточності, які виявилися, дозволено виправляти підчищенням або зафарбуванням білою фарбою (коректором) і нанесенням на тому ж місці виправленого тексту (фрагменту малюнка) машинописним способом або від руки. Виправлення повинно бути чорного кольору.

Допускається наявність не більше двох виправлень на одній сторінці.

Магістерську роботу виконують українською мовою, дотримуючись норм чинного українського правопису, використовуючи стиль наукового мовлення. Текст повинен бути стислий, точний і логічно викладений. Слід користуватись усталеною лексикою, наявною в академічних словниках, дотримуватись прийнятої наукової термінології, умовних символів та скорочень, уникати діалектизмів, засобів художньої літератури, новітніх іншомовних запозичень тощо.

Роботу подають до захисту в переплетеному вигляді.

3.2. Нумерація та правила оформлення тексту

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, рисунків (малюнків), таблиць, формул подають арабськими цифрами без знаку №.

Першою сторінкою наукової роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок наукової роботи. На титульному аркуші номер

сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Текст основної частини магістерської роботи поділяють на розділи, підрозділи, пункти та (за необхідності) підпункти. Кожний розділ роботи починається з нової сторінки (крім назв підрозділів і пунктів у межах розділу). Не допускається розміщення назв підрозділів, а також пунктів та підпунктів у нижній частині сторінки, якщо після неї міститься лише один рядок тексту.

Заголовки розділів (основних структурних частин) наукової роботи «**ЗМІСТ**», «**ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ**», «**ВСТУП**», «**РОЗДІЛ**», «**ВИСНОВКИ**», «**ДОДАТКИ**», «**СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ**» друкують великими літерами (шрифт – 14 напівжирний) – вирівнювання по центру рядка.

«**ЗМІСТ**», «**ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ**», «**ВСТУП**», «**ВИСНОВКИ**», «**ДОДАТКИ**», «**СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ**» не мають порядкового номера. Тобто *не можна* друкувати: «**1 ВСТУП**» або «**РОЗДІЛ 6 ВИСНОВКИ**».

Номери розділів ставлять після слова **РОЗДІЛ** і після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу без крапок у кінці, не підкреслюючи. Перенос у словах заголовка розділу не допускається.

Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) (шрифт – 14 напівжирний) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка підрозділу не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу та порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. У кінці номера підрозділу повинна стояти крапка. Потім у тому самому рядку через пробіл наводять заголовок підрозділу.

Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) (шрифт – 14 напівжирний) з абзацного відступу у підбір до тексту. Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. Після останньої цифри номера пункту повинна стояти крапка. Потім у тому самому рядку через пробіл вписують заголовок пункту. Пункт може й не мати заголовка.

Підпункти нумерують у межах кожного пункту за такими самими правилами, як пункти.

Відстань між заголовком (за винятком заголовка пункту та підпункту) та текстом повинна дорівнювати 2 інтервалам.

Важливим під час виконання магістерської роботи є дотримання наукового стилю. Так, недопустимими є використання фраз «я вважаю...», «мені

здається...», «я обрав тему наукової роботи...» тощо. Натомість слід застосовувати звороти безособового характеру («опрацьовано...», «встановлено...»), або ж «нами обрано тему наукового дослідження...», «ми з'ясували...», „ми встановили” тощо.

У тексті магістерської роботи дозволено виділяти важливий текст накресленням – напівжирний, курсив або напівжирний курсив, але в жодному разі не можна використовувати інші шрифти, крім вказаного Times New Roman.

До загального обсягу наукової роботи не входять додатки, список використаних джерел, ті таблиці та рисунки, які повністю займають площу сторінки. Але всі сторінки зазначених елементів наукової роботи підлягають суцільній нумерації.

3.3. Оформлення та нумерація ілюстрації

Ілюструвати роботу потрібно виходячи з певного загального задуму, що сприяє уникненню ілюстрацій випадкових, пов'язаних із другорядними деталями тексту. Ілюстрація (схема, діаграма, креслення, графік, картосхема, карта, фотографії тощо) має відповідати тексту, а текст — ілюстрації.

Назви ілюстрацій розміщують після їхніх номерів. За необхідності ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (підрисунковий підпис).

Ілюстрації потрібно наводити безпосередньо після тексту, де їх згадано вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрацію розміщують так, щоб її можна було читати без повороту переплетеного блоку або з поворотом за годинниковою стрілкою. Ілюстрацію, розміри якої більші за формат А4 урахують як одну сторінку й розміщують після згадування в тексті або в додатках. Ілюстрації позначаються словом «**Рис.**», нумерують арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком тих, що наведені в додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу та порядкового номера ілюстрації, відокремлених крапкою, наприклад, **Рис.3.2** (другий рисунок третього розділу).

Ілюстрації повинні мати назву, яку розміщують безпосередньо під зображенням після слова «**Рис.**» і номера ілюстрації. Назву друкують маленькими літерами, крім першої, великої, шрифт – 14 напівжирний.

За необхідності, ілюстрації доповнюють пояснювальними даними, які розміщують послідовно під ілюстрацією. Між текстом роботи ↔ ілюстрацією ↔ підписом ілюстрації ↔ текстом роботи повинно бути по 1 інтервалу.

Посилання на ілюстрації роботи вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад: «...багаторічний режим рівнів води подано на рис. 3.2» або після текстового опису ілюстрації зазначають номер ілюстрації в круглих дужках «(рис. 3.2)». У повторних посиланнях на ілюстрації вказують скорочено слово

«дивись», наприклад: «...аналіз багаторічного режиму рівнів води показав, що ... (див. рис. 3.2)». Можна використовувати: «як бачимо з рис. 3.2...», «як це видно з рис. 3.2...», «як це показано на рис. 3.2...» тощо. Не бажано оформляти посилання на ілюстрації як самостійні фрази, у яких лише повторюється те, що міститься в підписі. У тексті повинен бути опис (хоча б короткий) поданої ілюстрації.

Якщо ілюстрації створені не автором роботи, то потрібно вказати посилання на джерело, з якого запозичено ілюстрацію.

Однотипні ілюстрації в роботі слід виконувати в єдиному стилі. Якість ілюстрацій повинна забезпечувати їх чітке відтворення.

Приклад оформлення ілюстрації подано в розділі 4.

3.4. Оформлення та нумерація таблиць

Цифровий матеріал, коли його багато або є потреба у зіставленні певних показників, як правило, оформлюють у таблиці. Таблиця являє собою такий спосіб подання інформації, при якому цифровий або текстовий матеріал групується *в рядки і графи*, що відокремлені одна від одної вертикальними та горизонтальними лініями.

Таблицю потрібно розташовувати безпосередньо після тексту, у якому їх згадують уперше, або на наступній сторінці, так щоб її можна було читати без повороту переплетеного блоку або з поворотом за стрілкою годинника.

За змістом таблиці поділяються на аналітичні та неаналітичні. *Аналітичні таблиці* є результатом обробки й аналізу цифрових показників. Як правило, після таких таблиць робиться узагальнення про нове (виведене) знання, яке вводиться до тексту словами: «таблиця дає змогу зробити висновок, що...», «із таблиці видно, що...» і тощо. Часто такі таблиці сприяють виявленню та формулюванню певних закономірностей. До *неаналітичних таблиць* вміщують здебільшого необроблені статистичні дані, потрібні лише для подання інформації або констатації певного стану речей.

На всі таблиці повинно бути посилання в тексті.

Текст у таблиці можна друкувати 12 кеглем з одинарним інтервалом.

Таблиці нумерують арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу роботи (за винятком таблиць у додатках). Номер таблиці складається з номера розділу й порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою. Слово «Таблиця» друкуємо курсивом маленькими літерами, крім першої великої, та розташовуємо над назвою таблиці праворуч. Наприклад: «Таблиця 3.1» – це позначається як перша таблиця третього розділу.

Далі розміщують (на наступному рядку) її назву, яку друкують симетрично до тексту. Назву таблиці друкують жирним шрифтом (шрифт – 14 напівжирний) маленькими літерами, крім першої великої. Назва має бути короткою й відображати зміст таблиці. У кінці назви таблиці крапки не ставлять.

Відстані від тексту роботи до слова „Таблиця”, між словом „Таблиця” і назвою таблиці, між назвою таблиці й самою таблицею – один рядок (але не більш 10 мм).

Якщо таблиця переходить на наступну сторінку (чи наступні сторінки), то над наступними частинами таблиці пишуть «Продовження табл.», зазначаючи її номер (наприклад: «Продовження табл. 3.1»). А над останньою частиною таблиці вказують про її закінчення (наприклад: «Закінчення табл. 3.1»). При перенесенні таблиці на наступну сторінку назву вміщують лише над її першою частиною.

Заголовки таблиці починають із великої літери, а підзаголовки – із малої, якщо вони становлять одне речення із заголовком. Підзаголовки, що мають самостійне значення, пишуть із великої літери. У кінці заголовків і підзаголовків таблиць крапки не ставлять. Заголовки й підзаголовки граф зазначають в однині, вони мають бути по можливості лаконічними, короткими. Слід уникати повторів тематичного заголовка в заголовках і підзаголовках граф, одиниці виміру зазначати у тематичному заголовку, виносити до узагальнюючих заголовків слова, що повторюються. Заголовки рядків теж потребують лаконічності. Повторювані слова тут також виносять в об'єднувальні рубрики; загальні для всіх заголовків рядків слова розміщують у заголовку над ним.

Якщо текст у графі таблиці вживається кілька разів і складається з одного слова, то його можна замінити лапками; якщо з двох або більше слів, то при першому повторенні його замінюють словами «Те ж», «Те саме», а далі – лапками. Ставити лапки замість повторюваних цифр, марок, знаків, математичних і хімічних символів не можна. Якщо цифрові або інші дані в якому-небудь рядку таблиці не подають, то в ньому ставлять прочерк.

Наводити в роботі потрібно лише ті таблиці, які неможливо передати звичайним текстом (результати експериментальних спостережень, зіставлення статистичних даних, розбіжності, детальні довідкові дані тощо).

Посилання в тексті на таблиці пишуть скорочено, наприклад: «...в табл. 3.1...» або в дужках – (табл. 3.1). У повторних посиланнях на таблицю потрібно вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «див. табл. 3.1».

Таблицю, розміри якої більші за формат А4 ураховують як одну сторінку й розміщують після згадування в тексті або в додатках.

Приклад оформлення таблиці подано в розділі 4.

3.5. Оформлення формул і рівнянь

При використанні формул в тексті наукової роботи потрібно дотримуватися певних правил.

Нумеровані формули виносяться на окремий рядок в тексті роботи.

Якщо треба в роботі представити довгі та громіздкі формули, котрі не вміщуються на один рядок та мають у складі знаки суми, добутку, диференціювання, інтегрування, її розміщують в окремих рядках. Перенесення формули чи рівняння робиться після знаку рівності (=) або після знаків плюс (+), мінус (-), множення (\times), ділення ($/$).

Кілька коротких однотипних формул, що відокремлені від тексту роботи, для економії місця можна подати в одному рядку через кому або крапку з комою, а не одну під одною в окремих рядках.

Невеликі та нескладні формули, що не мають самостійного значення, вписують у середину рядків за текстом.

Порядкові номери формул та рівнянь позначають арабськими цифрами в круглих дужках біля правого поля сторінки без крапок від формули до її номера. Номер, який не вміщується в рядку з формулою, переносять у наступний, що нижче від формули. Номер формули при її перенесенні вміщують на рівні останнього рядка.

Посилання в тексті виглядає таким чином: «... за формулою (3.5) ...» (п'ята формула третього розділу.).

Нумерувати потрібно лише ті формули, на які є посилання в наступному тексті. Якщо немає посилань в тексті, то такі формули чи рівняння нумерувати не рекомендовано.

Якщо формулу взято в рамку, то її номер записують зовні рамки з правого боку навпроти основного рядка формули. Номер формули-дробу подають на рівні основної горизонтальної риски формули.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони наведені у формулі. Значення кожного символу та числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка. Перший рядок починають зі слова «де» без двокрапки. Загальне правило пунктуації в тексті роботи з формулами таке: формула входить до речення як його рівноправний елемент. Тому в кінці формул і в тексті перед нею розділові знаки ставлять відповідно до правил пунктуації. Двокрапку перед формулою ставлять лише у випадках, передбачених правилами пунктуації:

- а) у тексті перед формулою є узагальнююче слово;
- б) якщо цього вимагає побудова тексту, що передує формулі.

Якщо формули йдуть одна за одною й не відокремлені текстом, розділовими знаками між ними можуть бути кома або крапка з комою безпосередньо за формулою до її номера.

Відстань між текстом і формулою, між формулою й поясненнями до неї чи наступним текстом повинна бути не меншою ніж 1 інтервал.

Приклад оформлення формули подано в розділі 4.

3.6. Оформлення картографічного матеріалу

Важливою складовою магістерської роботи є картографічна інформація, зокрема карти й картосхеми. Картосхема, на відміну від карти, є більш спрощеною моделлю дійсності, оскільки на ній не відображається картографічна сітка (системи меридіанів і паралелей).

Якщо у роботі використовуються вже створені кимось раніше карти (картосхеми) чи їх фрагменти, то обов'язковим є посилання на першоджерела. Наприклад, при написанні роботи можна скористатися картографічними матеріалами, розміщеними на таких електронних інтернет-ресурсах:

- Карти Google. URL:<https://www.google.com.ua/maps/>
- Супутникова он-лайн карта України. URL: <http://obl-map.com.ua/848278.html>
- Публічна кадастрова карта України. URL: <http://map.land.gov.ua/kadastrova-karta>
- Інтерактивна карта України. URL:<http://map.meta.ua>

Проте, найбільшу цінність у магістерській роботі мають авторські ескізи та макети тематичних карт (картосхем). Географічною основою тематичних карт (картосхем) є фізико-географічні й соціально-економічні елементи змісту топографічних карт на відповідну територію, як у паперовому, так і в електронному варіантах.

На карті (картосхемі) відповідно до її змісту й призначення відображають елементи географічної основи дослідження: елементи орографії й гідрографії, населені пункти, соціально-економічні об'єкти, шляхи сполучення, природні межі досліджуваних територій чи річкових басейнів, а також довідкові дані про місцевість, узагальнена статистична інформація якісних і кількісних показників гідрометеорологічних процесів та явищ для візуалізації та виявлення просторових закономірностей в їх розподілі тощо.

Якщо в магістерській роботі передбачається розробка серії карт (картосхем), то необхідною умовою їх створення є узгодження їх масштабу, охоплення території, міри генералізації, способів графічного оформлення. Обов'язковим є наявність легенди, яка повинна бути лаконічною й чіткою.

Умовні позначення розташовують на вільних від зайнятих контуром території картографування місцях.

Карти (картосхеми) позначаються в тексті як рисунок, наприклад «**Рис. 3.4. Середній річний стік води річок Закарпатської області**». На картах (картосхемах), які характеризують стан або динаміку зображуваних явищ та процесів, відмічають дату картографування.

Карти (картосхеми), які вміщуються в магістерську роботу, можуть бути представлені в чорно-білому або кольоровому варіанті. Бажано укладати карти (картосхеми) з використанням засобів сучасних геоінформаційних технологій (MapInfo Professional, ArcView, ArcGis, CorelDraw, AutoCAD тощо). Недопустимим є оформлення карт (картосхем) олівцем, фломастером або кульковими ручками.

3.7. Оформлення списку використаних джерел

Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарата, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків.

Список використаних джерел рекомендується розміщувати за абеткою прізвищ першого автора або заголовків, дозволяється й в порядку згадування їх у тексті. Якщо список містить посилання на літературу та джерела, записані як кириличними літерами, так і латинськими, то спочатку слід подавати ті, що записані кирилицею, а потім – латиницею (теж за абеткою). Список використаних джерел повинен містити не менше 30 найменувань (монографії, наукові статті, збірники тощо). Відомості про джерела, що включені до списку, необхідно давати відповідно до вимог міжнародного і державного стандартів з обов'язковим наведенням назв праць.

В розділі 4 розміщено зразки оформлення використаних джерел.

3.8. Загальні правила цитування та посилання на використані джерела

При написанні наукової роботи студент повинен посилатися літературні та інтернет-джерела або на джерела, матеріали або окремі результати з яких наводяться в науковій роботі, на ідеях і висновках яких розроблюються завдання, вирішуються проблемні питання, вивченню яких присвячена наукова робота. Такі посилання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг.

Посилання в тексті наукової роботи на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад,

- посилання на одне джерело – « ...у роботі [14]...» (цифра – номер джерела у списку літератури);
- посилання здійснюється одночасно на кілька *послідовно* розміщених джерел у списку; такі посилання розділяють тире, при цьому зазначається порядковий номер першого й останнього з них – «... у працях [2-7]...»;
- посилання на кілька літературних джерел, що розміщені у списку не за порядком; такі посилання розділяють комою – «... у працях [1, 3, 15]...»;
- посилання на кілька літературних джерел, що розміщені у списку як послідовно, так й ні – « ...у наукових статтях [14-16, 20, 28]...».

Якщо використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел із великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул із джерела, на яке є посилання в науковій роботі із зазначенням сторінок – « ... в праці [17, с. 5]. Перша цифра – номер джерела у списку літератури, с. – скорочення слова „сторінка”, друга цифра – номер сторінки. Якщо одночасно посилаються на кілька літературних джерел, то такі посилання розділяють крапкою з комою. У такому випадку в квадратних дужках наводять дві цифри, розділені комою. Наприклад: [15, с. 19; 24, с. 187] – одночасне посилання на два літературні джерела. Перше з них – джерело номер 15, теза розміщена на сторінці 19. Друге джерело за номером 24, теза розміщена на сторінці 187.

Запозичені висловлювання інших науковців та дослідників обов’язково слід брати в лапки та оформляти у вигляді цитати з посилання на першоджерело. Науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст. Пряме цитування конкретного джерела не повинно перевищувати 1–2 абзаци. Кількість прямих цитат на одній сторінці роботи не повинна перевищувати 2–3.

Загальні вимоги до цитування наступні:

- текст цитати починається й закінчується лапками та наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, зі збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовують вираз „так званий”;
- цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту та без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзацив при цитуванні допускається без перекручування авторського тексту й позначається трьома крапками (якщо в середині речення – то у квадратних дужках). Вони ставляться в будь-якому місці цитати (на початку, усередині,

наприкінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

- кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;
- при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами) потрібно бути точним у викладанні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело;
- цитування не повинно бути ні надмірним, ні недостатнім, оскільки в обох випадках знижується рівень наукової праці;
- якщо потрібно виявити ставлення до окремих слів або думок із цитованого тексту, то після них у круглих дужках ставлять знак оклику або знак запитання;
- якщо автор магістерської роботи виділяє деякі слова, то робиться відповідне застереження, тобто після тексту, який пояснює виділення, ставиться крапка, потім дефіс і вказуються ініціали автора, а весь текст застереження вміщується в круглі дужки. Наприклад: *(тут і далі: виділено нами – А. Б.)* (*курсив наш. – А. Б.*), (*підкреслено мною. – А. Б.*), (*розбивка моя. – А. Б.*) тощо.
Не слід подавати цитати у висновках.

3.9. Оформлення додатків

Додатки оформлюють як продовження наукової роботи у вигляді окремої частини, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті наукової роботи.

Після останньої сторінки списку використаних джерел перед саие додатками потрібно розмістити чистий аркуш паперу, на якому в центрі великими літерами (розміром (кеглем) 30-32 пт, напівжирним шрифтом) написати **ДОДАТКИ**.

Кожен додаток повинен починатися з нової сторінки й мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки (шрифт – **14 напівжирний**). Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово „Додаток” і велика літера, що позначає додаток (наприклад, Додаток А).

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Ґ, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь.

Ілюстрації, таблиці та формули, розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: Рис. А.1 – перший рисунок додатка А; Таблиця А.1-А.2 – перша та друга таблиця додатка А; формула (Б.1) – перша формула додатка Б тощо.

Якщо додаток має продовження, то продовження додатка пишуть з першої великої літери, указуючи номер таблиці, рисунка або формули. Наприклад:

«Продовження табл. А.2», „Продовження рис. В.4». Над останньою частиною таблиці чи рисунка вказується про їх закінчення (наприклад, «Закінчення табл. А.2», «Закінчення рис. В.4»).

Текст кожного додатка за необхідності може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку (наприклад, А.2 – другий розділ додатка А; В.3.1 – перший підрозділ третього розділу додатка В. Над останньою сторінкою додатка вказується про його закінчення (наприклад: „Закінчення додатка Д”).

Посилання на додатки в тексті роботи оформляють аналогічно посиланням на таблиці та ілюстрації, наприклад: (додаток А) – при першому посиланні, (див. додаток А) – якщо посилання здійснюється другий і наступний рази. Якщо треба конкретизувати посилання на рисунок чи таблицю певного додатка можна його оформити наступним чином (табл. А.2, додаток А)

**4. ПРИКЛАДИ (ЗРАЗКИ) ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОГО АРКУША,
ЗМІСТУ, РОЗДІЛІВ, ПІДРОЗДІЛІВ ТА ПУНКТИВ, ІЛЮСТРАЦІЙ,
ФОРМУЛ, ТАБЛИЦЬ, СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ**

Зразок оформлення титульного аркуша наукової роботи

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ГІДРОЛОГІЇ ТА ГІДРОЕКОЛОГІЇ

На правах рукопису
УДК 556.06

Кваліфікаційна робота магістра
Спеціальність 103 – Науки про Землю
Освітньо-наукова програма «ГІДРОЛОГІЯ»

Тема : «РОЗРАХУНКОВІ ХАРАКТЕРИСТИКИ МАКСИМАЛЬНОГО
ТА МІНІМАЛЬНОГО СТОКУ РІЧОК ПРАВОБЕРЕЖЖЯ ПРИП'ЯТІ»

Виконав студент 2-го курсу магістратури
кафедри гідрології та гідроекології
ПІБ

Науковий керівник наукове звання, науковий ступінь
ПІБ

Робота рекомендується до захисту (протокол № засідання кафедри гідрології
та гідроекології від)

Завідувач кафедри гідрології та наукове звання, науковий ступінь
гідроекології ПІБ

Київ - рік

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ (за необхідності)	3
ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. НАЗВА.....	7
1.1. Назва.....	7
1.2. Назва.....	11
1.3. Назва.....	14
Висновки до 1 розділу.....	17
РОЗДІЛ 2. НАЗВА.....	18
2.1. Назва.....	22
2.2.1. Назва.....	28
2.2.2. Назва.....	30
2.2. Назва.....	34
2.3. Назва.....	38
Висновки до 2 розділу.....	40
РОЗДІЛ 3. НАЗВА.....	41
3.1. Назва.....	44
3.2. Назва.....	47
3.3. Назва.....	51
Висновки до 3 розділу.....	56
ВИСНОВКИ.....	57
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	60
ДОДАТКИ.....	66

РОЗДІЛ 2

СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЧАСОВИХ РЯДІВ СТОКОВИХ ХАРАКТЕРИСТИК РІЧОК ПРАВОБЕРЕЖЖЯ ПРИП'ЯТІ

Для гідрологічного режиму річок ключове значення має водний режим, який визначає ритміку надходження води з поверхні басейнів. В загальному випадку, в річній зміні гідрологічних характеристик виділяються періоди підвищень та знижень водності річок, які в багаторічній динаміці мають певні закономірності.
.....

Головними показниками, які характеризують зазначені особливості у водному режимі річок, є характеристики максимального та мінімального стоку води.

2.1. Максимальний стік води

Максимальний стік для річок Правобережжя Прип'яті спостерігається у періоди весняного водопілля. ... [...]. Вивчення та розрахунки максимального стоку мають важливе значення при проектуванні та будівництві низки гідротехнічних споруд. Особливо важливі значення максимальних витрат 0,1 % та 1 % забезпеченості.

2.1.1 Статистичні параметри. Для річок правобережної частини Прип'яті в межах України було визначено (за даними спостережень з 26 гідрологічних постів) максимальний річний водний стік у вигляді максимальної річної витрати води, коефіцієнти варіації і асиметрії (табл. 2.1).

Максимальний багаторічний модуль стоку для досліджуваної території складає $35 \text{ л/с} \cdot \text{км}^2$, найбільше його значення $80,8 \text{ л/с} \cdot \text{км}^2$ (р. Тня – с. Броніки), а найменше – $13,0 \text{ л/с} \cdot \text{км}^2$ (р. Прип'ять – с. Люб'язь).

... ..

На початковому етапі було побудовано різницеві інтегральні криві
.... Розділивши отримані різницеві криві на три групи (за належністю до тієї чи іншої частини басейну) було побудовано осереднені криві для лівобережних і правобережних приток та, власне, для самій р. Сіверський Донець (рис. 2.1).

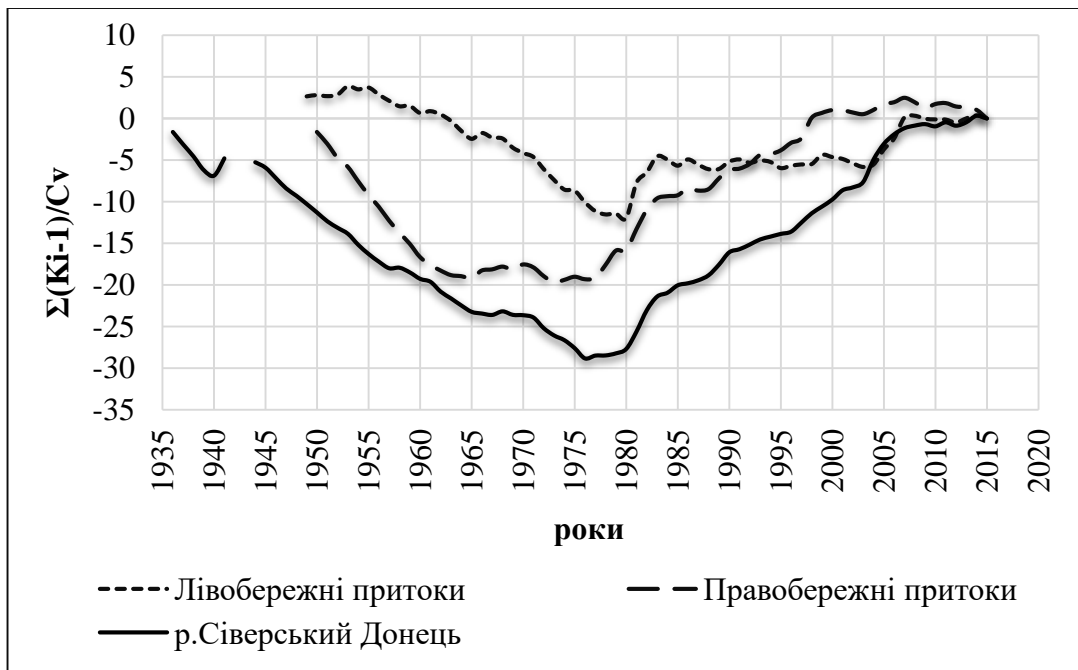


Рис. 2.1. Суміщені різницеві інтегральні криві осереднених мінімальних витрат води періоду льодоставу в басейні р. Сіверський Донець

Як відомо, формування зимових мінімумів обумовлюється характером зими: наявністю чи відсутністю відлиг, умовами снігонакопичення в басейні, факторами підстильної поверхні, зокрема, характером ґрунтів та геологічною будовою [...].

Зразок оформлення формули і таблиці

Аналіз матеріалів з вивчення швидкості добігання води у руслах річок призвело до отримання різних емпіричних формул, з яких було запропоновано наступну узагальнену [17]:

$$v_Q = 0,15 \cdot \left(\frac{10^5}{F} \right)^{0,1} \cdot \alpha \cdot \sqrt[3]{Q \cdot i} , \quad (3.1)$$

де Q - витрата води в замикальному створі ділянки річки, м³/с;

F - площа басейну, км² ;

i - похил річки в проміле на досліджуваної ділянці річки;

α - змінний параметр: для рівнинних річок –0,4-1,0; для гірських –1,1-1,4.

Використовуючи формулу (3.1), розраховано швидкості добігання (в км/год) на ділянках р. Тиса від витоків до м. Тячів та, знаючи відстані між гідрологічними постами, визначено час добігання (в годинах) максимальних витрат води ймовірностей перевищення 0,5, 1, 2, 5%% (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Розрахунок часу руслового добігання максимальних витрат води заданих ймовірностей перевищення на ділянках р. Тиса від витоків до м. Тячів

Пункти спостережень	Час добігання (в год.) максимальних витрат води ймовірності перевищення			
Від витоків р. Чорна Тиса до смт Ясіня				
Від витоків р. Біла Тиса до с. Луги				
Від с. Луги до м. Рахів				
Від смт Ясіня до м. Рахів				
Від м. Рахів до смт Великий Бичків				
Від смт Великий Бичків до м. Тячів				

Час добігання найвищих максимумів зазначених ймовірностей перевищення на р. Тиса на від витоків до м. Тячева складає 8-10 год.

Зразок оформлення списку використаних джерел

Книги

Один автор

1. Гребінь В. В. Сучасний водний режим річок України (ландшафтногідрологічний аналіз) / В. В. Гребінь – Київ : Ніка-Центр, 2010. – 316 с.
2. Вишневський В. І. Річки і водойми України. Стан і використання / В. І. Вишневський – Київ : Віпол, 2000. – 376 с.

Два автори

1. Вишневський В. І. Гідрологічні характеристики річок України / В. І. Вишневський, О. О. Косовець – Київ : Ніка-центр, 2003. – 324 с.
2. Маринич О.М. Фізична географія України: підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. М. Маринич, П. Г. Шищенко. – К.: Знання, 2005. – 511 с.

Три автори

1. Забокрицька М.Р. Гідроекологічний стан басейну Західного Бугу на території України / М. Р. Забокрицька, В. К. Хільчевський, А. П. Манченко. – К.: Ніка-Центр, 2005. – 184 с.
2. Сухарев С. М. Основи екології та охорони довкілля : навч. посіб. / С. М. Сухарев, С. Ю. Чундак, О. Ю. Сухарева. – Київ : [б. в.], 2006. – 394 с.

Чотири автори

1. Географія: Україна і світ : навч. посіб. для старшокласників та абітурієнтів / Я. Б. Олійник, П. Г. Шищенко, А. В. Степаненко, П. О. Масляк. – Київ : Т-во „Знання”, КОО, 2008. – 456 с.

П'ять авторів і більше

1. Київ як екологічна система: природа – людина – виробництво – екологія / В. В. Стецюк, С. П. Романчук, Ю. В. Щур, О. Ю. Дмитрук, В. О. Гуцал; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Всеукр. екол. ліга. – Київ : Центр екол. освіти та інформації, 2001. – 315 с.
2. Методики гідрографічного та водогосподарського районування території України відповідно до вимог Водної Рамкової Директиви Європейського

Союзу / В. В. Гребінь, В. Б. Мокін, В. А. Сташук, В. К. Хільчевський, М. В. Яцюк, О. В. Чунар'ов, Є. М. Крижановський, В. С. Бабчук, О. Є. Ярошевич – Київ : Інтерпрес ЛТД, 2013. – 55 с.

У бібліографічному описі можуть бути наведені відомості про всіх авторів, але за необхідності їх кількість можна обмежити до вказівки трьох перших чи лише першого й додати у квадратних дужках [та ін.]

3. Природні ресурси Львівщини / Б. М. Матолич, І. П. Ковальчук, Є. А. Іванов [та ін.]. – Львів : ПП. Лукашук В. С., 2009. – 120 с.

Книга за редакцією

1. Рельєф України : навч. посіб. / [Б. О. Вахрушев, І. П. Ковальчук, О. О. Комлев та ін.] ; за заг. ред. Володимира Стецюка ; М-во освіти і науки України. – Київ : Слово, 2010. – 685 с.
2. Наукові засади раціонального використання водних ресурсів України за басейновим принципом / [В. А. Сташук, В. Б. Мокін, В. В. Гребінь, О. В. Чунар'ов] / За ред. В. А. Сташука. – Херсон: Грін' Д.С., 2014. – 320 с.

Словники, довідники

1. Географія : словник-довідник / [авт.-уклад. Ципін В. Л.]. – Харків : Халімон, 2006. – 175 с.
2. Бондаренко Г. О. Поняття і терміни з фізичної географії : словник-довідник. / Г. О. Бондаренко, А. О. Корнус. – Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2007. – 127 с.
3. Європейський Союз : словник-довідник / [ред.-упоряд. М. Марченко]. – 2-ге вид., оновл. – К. : К.І.С., 2006. – 138 с.

Статті зі збірників, журналів, матеріалів конференцій

Один автор

1. Гребінь В. В. Гідролого-гідрохімічне районування: історія та сучасний стан / В. В. Гребінь // Гідрологія, гідрохімія і гідроекологія, 2001. – Т. 2. – С. 83-93.

2. Горбачова Л. О. Сучасний внутрішньорічний розподіл водного стоку річок України / Л. О. Горбачова // Український географічний журнал, 2015. – № 3. – С. 16-23.
3. Шипілова А. В. Уточнена методика прогнозу весняного припливу води до Канівського водосховища / Шипілова А. В. // Матеріали Всеукраїнської конференції молодих учених «Метеорологія, гідрологія, моніторинг довкілля у контексті екологічних викликів сьогодення» (м. Київ, 16-17 листопада 2016 р.) – К.: Ніка-Центр, 2016. – С. 58-60.

Два автори

1. Лобода Н. С. Нормування характеристик природнього річного стоку України / Н. С. Лобода, Є. Д. Гопченко // Наук. пр. УкрНДГМІ, 2003. – Вип. 252. – С. 5- 10.
2. Лук'янець О.І., Коноваленко О.С. Аналіз просторового розподілу та мінливості середнього річного стоку води річок Українських Карпат. – Збірник праць XII з'їзду Українського географічного товариства «Українська географія: сучасні виклики» . – К. : Прінт-Сервіс, 2016. – Том II. – С. 175-177.

Три автори

1. . Чорноморець Ю. О. Відновлення середнього річного стоку води річки Дніпро / Ю. О. Чорноморець, П. О. Павленко, О. І. Лук'янець // Гідрологія, гідрохімія і гідроекологія, 2017. – № 4 (47). – С.36-47.
2. Тучковенко Ю. С. Комплексне управління водними ресурсами басейну Куяльницького лиману та його гідроекологічним станом в умовах господарської діяльності і кліматичних змін / Ю. С.Тучковенко, Н. С.Лобода, О. М. Гриб // Соціум і науки про Землю : тези доповідей Міжнародної наук.-практ. конф. (Запоріжжя, 21-23 вересня, 2017). – С. 124-125.

Чотири автори

1. Долина р. Прип'яті як складова частина структури Української екологічної мережі на території Волинської області / Ф. В. Зузук, Л. К. Колошко, З. К.

Карпюк, О. Л. Димшиць // Науковий вісник Волинського національного ун-ту імені Лесі Українки. – Луцьк : РВВ „Вежа” Волин. нац. університету ім. Лесі Українки, 2010. – № 17. – С. 18–31.

2. Ободовський О. Г. Розподіл та узагальнення середнього річного стоку води річок правобережної частини Дніпра в межах України / О. Г. Ободовський, О. І. Лук'янець, Е. Р. Рахматулліна, В. О. Корнієнко // Тези доповідей Першого Всеукраїнського гідрометеорологічного з'їзду. – ОДЕКУ. – Одеса: ТЕС, 2017. – С. 158-159.

П'ять і більше авторів

1. Об'єкти природно-заповідного фонду Волинської височини / В. І. Мельник, І. І. Кузьмішина, Л. О. Коцун, В. П. Войтюк, Т. П. Лісовська // Природа Західного Полісся та прилеглих територій : зб. наук. пр. ; [відп. ред. Ф. В. Зузук]. – Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2010. – № 7. – С. 117–136.

або

1. Об'єкти природно-заповідного фонду Волинської височини / В. І. Мельник, І. І. Кузьмішина, Л. О. Коцун [та ін.] // Природа Західного Полісся та прилеглих територій : зб. наук. пр. – 2010. – № 7. – С. 117–136.

Конспекти лекцій, методичні рекомендації

1. Сюткін С. І. Географія населення : курс лекцій для студентів природничо-географічних факультетів педагогічних інститутів та університетів / С. І. Сюткін. – Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2022. – 80 с.
2. Методичні вказівки до виконання практичних робіт з дисципліни «Математичні методи в гідрометеорології» / Упорядник О. І. Лук'янець. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2010. – 60 с.
3. Методичні вказівки до виконання практичних робіт з курсу „Річковий стік та гідрологічні розрахунки” / Упорядник С. С. Дубняк. – К.: ВПЦ „Київський університет”, 2005. – 48 с.

Нормативні документи, інструкції, стандарти

1. Коригування правил експлуатації водосховища комплексного призначення. Водогосподарський паспорт і правила експлуатації Барабойського водосховища в Біляївському районі Одеської області / РНЦВП «Фобіус». – Одеса, 2010. – 76 с.
2. ДБН В.2.4. Визначення розрахункових гідрологічних характеристик / Державне підприємство «Науково-дослідний інститут будівельних конструкцій» (ДП НДІБК). – Київ, 2014. – 137 с.
3. ДСТУ 4808:2007. Джерела централізованого водопостачання. «Гігієнічні та екологічні вимоги щодо якості води і правила вибирання». Київ : Державний комітет України з питань технічного регулювання та споживчої політики, 2007. – 36 с.
4. Якість води. Словник термінів : ДСТУ ISO 6107-1:2004 – ДСТУ ISO 6107-9:2004. – [Чинний від 2005-04-01]. – К. : Держспоживстандарт України, 2006. – 181 с. – (Національні стандарти України).
5. Водна Рамкова Директива ЄС 2000/60/ЄС. Основні терміни та їх визначення : вид. офіційне. Київ : Твій формат, 2006. – 240 с.

Законодавчі матеріали

1. Водний кодекс України від 06.06.1995 р. № 213/92 – ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1995 – № 24. – Ст. 189.
2. Про затвердження Порядку ведення державного водного кадастру : постанова КМ України від 08.04.1996 № 413 // Зібрання постанов Уряду України. – 1996. – № 10. – Ст. 292.
3. Про схвалення Концепції національної екологічної політики України на період до 2020 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2007 р. № 880-р // Офіційний вісник України. – 2007. – № 79. – Ст. 2961.
4. Закон України «Про Генеральну схему планування території України» від 07.02.2002 № 3059-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 30.
5. Закон України від 24.05.2012 р. №4836-VI "Про затвердження

Загальнодержавної цільової програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро до 2021 року" / Відомості Верховної Ради України, 2013. – № 17. – ст.146.

Автореферати дисертацій

1. Бабаєва О.В. Річний стік в басейні Сіверського Дінця: автореф. дис. ... канд. геогр. наук: 11.00.07 / Олена Володимирівна Бабаєва. – Одеса, 2009. – 20 с.
2. Кіндюк Б.В. Гідрографічна мережа та зливовий стік річок Українських Карпат: автореф. дис ... докт. геогр. наук: 11.00.07 / Борис Володимирович Кіндюк. – Київ, 2004. – 30 с.
3. Горбачова Л. О. Гідролого-генетичний аналіз просторово-часових закономірностей водного стоку річок України: методологія, тенденції, прогноз: автореф. дис ... докт. геогр. наук: 11.00.07 / Людмила Олександрівна Горбачова. – Київ, 2017. – 40 с.

Багатотомне видання, частина багатотомного видання

1. Географічна енциклопедія України: в 3-х т. – Т.1: А – Ж / редкол.: відп. ред. О. М. Маринич. – Київ : Укр. рад. енцикл. ім. М. П. Бажана, 1989. – 414 с.
2. Ресурсы поверхностных вод СССР. Т.6. Украина и Молдавия. Вып. 1. Западная Украина и Молдавия // Под ред. М.С. Каганера – Л.: Гидрометеиздат, 1969. – 884 с.
3. Ресурсы поверхностных вод СССР. Т.6. Украина и Молдавия. Вып. 2. Среднее и нижнее Поднепровье // Под ред. М. С. Каганера – Л.: Гидрометеиздат, 1971. – 656 с.

Картографічні видання

1. Національний атлас України. – К.: Державне науково-виробниче підприємство «Картографія», 2007. – 440 с
2. Україна : екол.-геогр. атлас : присвяч. всесвіт. дню науки в ім'я миру та

розвитку згідно з рішенням 31 сесії Ген. конф. ЮНЕСКО / [наук. редкол. : С. С. Куруленко та ін.] ; Рада по вивч. продукт. сил України НАН України [та ін.]. – Київ : Варта, 2006. – 217, [1] с.

Електронні ресурси

Ресурси локального доступу

1. Розподіл населення найбільш численних національностей за статтю та віком, шлюбним станом, мовними ознаками та рівнем освіти [Електронний ресурс] : за даними Всеукр. перепису населення 2001 р. / Держ. ком. статистики України ; ред. О. Г. Осауленко. — К. : CD-вид-во «Інфодиск», 2004. — 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) : кольор. ; 12 см. — (Всеукр. перепис населення, 2001). — Систем.вимоги: Pentium-266 ; 32 Mb RAM ; CD-ROM Windows98/2000/NT/XP. — Назва з титул. екрану.

Ресурси віддаленого доступу

1. Публічна кадастрова карта України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.map.land.gov.ua/kadastrova-karta>
2. Сайт Західно-Бузького управління водних ресурсів Держводагентства України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.zbbuvr.lutsk.ua/>.
3. Сайт Львівського обласного управління водних ресурсів Держводагентства України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://oblwodgosp.gov.ua/vodni-resursi>. 16.
4. Шерстюк Н.П. Випаровування та концентрування розчинених речовин у воді ставків Криворіжжя. Гідрологія, гідрохімія і гідроекологія, 2012. Т. 1(26). С. 107-116. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/glghge_2012_1_15.
5. Хільчевський В. К. Гідроекологічні проблеми ревіталізації річок на території міських агломерацій – міжнародний та український досвід. Гідрологія, гідрохімія і гідроекологія, 2017. Т. 2 (45). С. 6-13. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/glghge_2017_2_3.

5. ОЦІНКА МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Назва роботи		
ПІБ студента		
Курс/група		
Підсумкова оцінка	100-бальна шкала	Національна шкала
Дата захисту		
ПІБ викладача	підпис	

№	Критерії оцінки	Кількість балів	Мінімум	Максимум
I. ОФОРМЛЕННЯ ТА СУТНІСТЬ НАУКОВОЇ РОБОТИ			0	60
1	Структура, логічність, обсяг, технічне оформлення роботи		0	10
2	Лексична та граматична якість, науковий стиль роботи		0	10
3	Актуальність, наукова новизна, практична значимість роботи		0	10
4	Ілюстративний матеріал		0	10
5	Висновки та рекомендації щодо наукового та практичного використання здобутих результатів		0	10
6	Джерела інформації		0	10
	Загальна сума балів		0	60
II. ЗАХИСТ РОБОТИ			0	40
1	Наявність, якість презентації та роздаткового матеріалу		0	10
2	Структура, зміст доповіді; лексична та граматична якість мови доповідача		0	15
3	Відповіді на питання		0	15
	Загальна сума балів		0	40
III. ЗАГАЛЬНА СУМА БАЛІВ ЗА НАУКОВУ РОБОТУ ТА ЗАХИСТ			0	100

Гребінь В.В., Лук'янець О.І. Методичні вказівки з підготовки та оформлення магістерських робіт зі спеціальності 103 – Науки про Землю (освітньо-наукова програма «Гідрологія») – ТОВ «Фонд К-2», 2018. – 42 с.

Узагальнено основні вимоги та практичні рекомендації щодо підготовки оформлення та захисту магістерських робіт за спеціальністю 103 – Науки про Землю. Висвітлені базові положення щодо вибору теми магістерської роботи та порядку її затвердження, структури та оформлення, виконання та процедури захисту.

Кафедра гідрології та гідроекології
географічного факультету
Київського національного університету імені Тараса Шевченка,
м. Київ, проспект Академіка Глушкова, 2-а, к.515,
т. 044-521-32-29

Підписано до друку 18.10.18. Формат 60x90/16 Папір офсетний
Гарнітура Times New Roman. Друк цифровий. Ум. – друк. арк.1,85.
Тираж 100 екз. Замовлення № 07075.

Надруковано в ТОВ «Фонд К-2»
04050, м. Київ, вул. Мельникова, 12, тел.: (073) 110-44-11.
Дата та номер запису в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців про проведення державної реєстрації: 27.09.2006, 10741020000019854